

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 15 kwietnia 2022 r.

DWIM-WA.550.8.2018.JB

Strona postępowania:

Stowarzyszenie Artystów Wykonawców
Utworów Muzycznych
i Słowno-Muzycznych SAWP
ul. Tagore 3
02-647 Warszawa

Organizacja społeczna na prawach strony:

Polska Izba Komunikacji Elektronicznej
ul. Przemysłowa 30
00-450 Warszawa

DECYZJA

**O ZMIANIE ZEZWOLENIA NA ZBIOROWE ZARZĄDZANIE
PRAWAMI POKREWNymi DO ARTYSTYCZNYCH WYKONAŃ
UTWORÓW MUZYCZNYCH I SŁOWNO-MUZYCZNYCH**

Działając na podstawie art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1293) w związku z art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1062, z późn. zm.), a także w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 735), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w przedmiocie zmiany lub ewentualnie cofnięcia Stowarzyszeniu Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP z siedzibą w Warszawie zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych, udzielonego decyzją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 1 lutego 1995 r. nr DP.041/Z/3/95, zmienioną decyzjami Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 marca 1998 r. (bez sygn.), Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 października 2001 r. DP.WPA.024/153/01/ik, Ministra Kultury z dnia 13 marca 2003 r. nr DP.WPA.024/498/02/mp oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 lipca 2010 r., sygn. DP-WA.MZ-024/8/10, DP/1389/10/MZ (t. j. M. P. z 2010 r. Nr 71, poz. 907):

- I. Zmieniam zezwolenie w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji, określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
- II. W związku z powyższym zezwoleniu nadaję następujące jednolite brzmienie:

Stowarzyszeniu Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP z siedzibą w Warszawie udziela się zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie;
- 2) zwielokrotnianie;
- 3) wprowadzanie do obrotu;
- 4) użyczenie;
- 5) najem;
- 6) publiczne wyświetlenie;
- 7) publiczne odtworzenie;
- 8) nadawanie;
- 9) reemitowanie;
- 10) publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Uzasadnienie

Działając na podstawie art. 137 ust. 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (dalej: „UZZ”) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego pismem z dnia 22 listopada 2018 r. zawiadomił Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP (dalej: „SAWP”) o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w przedmiocie zmiany lub ewentualnie cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych. Równocześnie Minister zwrócił się o:

- 1) wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja podjęła zbiorowe zarządzanie prawami objętymi zakresem posiadanego zezwolenia i w jakiej skali je wykonuje, z uwzględnieniem aktualnej liczby umów zawartych z użytkownikami – odrębnie dla każdego pola eksploatacji objętego zezwoleniem;
- 2) uzasadnienie potrzeby zbiorowego zarządzania prawami do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych – odrębnie dla każdego pola eksploatacji objętego zezwoleniem;
- 3) przedstawienie stanowiska co do potrzeby zmiany posiadanego zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej „UPAPP”, k. 1-2, zwrotka k. 3, kopie poprzednich decyzji k. 4-9).

Pismem z dnia 20 grudnia 2018 r. (k. 10-16, w tym odpis KRS k. 12-15), uzupełnionym na wezwanie organu pismem z dnia 8 lipca 2019 r. (k. 19-22) SAWP przedstawiło stanowisko w sprawie. Wskazało na następującą liczbę zawartych umów z użytkownikami na poszczególnych polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie – 212 (dotyczą wszystkich umów na nadawanie radiowe, k. 20),
- 2) zwielokrotnianie – 12 (k. 10),

- 3) wprowadzanie do obrotu – 12 (dotyczą wszystkich umów na zwielokrotnianie, k. 20),
- 4) publiczne odtwarzanie – 14310 dotychczas zawartych, bezpośrednio przez SAWP lub w ramach umowy o współpracy ze ZPAV (k. 10),
- 5) najem – 0 (k. 11),
- 6) użyczenie – 0 (k. 11),
- 7) nadawanie – 234 (k. 10),
- 8) reemitowanie – 43, przy czym z 70 reemitentami prowadzone są negocjacje a z kilku największymi – procesy sądowe (k. 10),
- 9) wyświetlanie – 0, ale przeciwko 5 użytkownikom prowadzone są lub były procesy sądowe (k. 21-22),
- 10) publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym – 10, przy czym prowadzony jest proces sądowy z jednym z największych polskojęzycznych serwisów VOD (k. 11).

SAWP w odniesieniu do wszystkich pól eksploatacji objętych posiadaniem zezwoleniem na zbiorowe zarządzanie wyraziło potrzebę dalszego istnienia zbiorowego zarządzania. Uzasadniło to zawieraniem umów z użytkownikami na tych polach, w liczbach jak wyżej, jak również potrzebą dalszej ochrony praw artystów wykonawców poprzez system zbiorowego zarządzania (k. 11).

W odniesieniu do pól eksploatacji najem i użyczenie, na których SAWP nie zdołało zawrzeć umów z użytkownikami, organizacja ta podniosła, że ich utrzymanie w treści zezwolenia jest niezbędne ze względu na to, że zarówno w toku prowadzonych negocjacji, jak i zwłaszcza w procesach sądowych podnoszone są wątpliwości prawne związane z kwalifikacją rozpowszechniania artystycznych wykonań jako należących do poszczególnych pól eksploatacji. Jest to głównie dyktowane przyjętą na ich gruncie konstrukcją stawek wynagrodzeń. Gdyby doszło do ograniczenia zakresu pól eksploatacji objętych zezwoleniem SAWP, dałoby to dodatkowy argument wykorzystywany do unikania płacenia wynagrodzeń. Co więcej, SAWP wskazuje, że coraz częściej spotyka się z coraz bardziej skomplikowanymi modelami rozpowszechniania artystycznych wykonań, łączących cechy rozpowszechniania na poszczególnych polach eksploatacji, co czyni kwalifikację prawną takiego rozpowszechniania coraz trudniejszą i wymagającą dostosowywania umów do przyjmowanych przez użytkowników modeli biznesowych. W ocenie SAWP szczególną pozycję w tym zakresie ma pole eksploatacji wprowadzenie do obrotu. Z reguły jest ono „pochłaniane” przez konkretną formę rozpowszechniania na innym polu (k. 11).

Pismem z dnia 3 lipca 2019 r. Polska Izba Komunikacji Elektronicznej („PIKE”) złożyła wniosek o dopuszczenie do udziału w toczącym się postępowaniu. Wskazała, że wniosek ten uzasadniony jest zarówno ze względu na cele statutowe tej organizacji, jak również przemawia za jego uwzględnieniem interes społeczny. PIKE wskazała, że reprezentuje oraz chroni interesy gospodarcze zrzeszonych w niej przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Rozstrzygnięcie zaś w przedmiocie cofnięcia lub zmiany zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi pozostaje w sferze interesów gospodarczych podmiotów zrzeszonych w PIKE, które z racji prowadzonej działalności zawierają umowy z organizacjami zbiorowego zarządzania. PIKE wskazała także, że udział tej organizacji w postępowaniu pozwoli Ministrowi na zapoznanie się z opinią środowiska przedsiębiorców telekomunikacyjnych, dostawców usług audiowizualnych oraz dostawców usług drogą elektroniczną, przyczyniając się tym samym do lepszego wyjaśnienia okoliczności faktycznych i w pełniejszym stopniu przyczyni się do realizacji prawdy obiektywnej. Co więcej, zdaniem PIKE rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie wpłynie nie tylko na sferę praw i obowiązków strony postępowania, ale także na grupę przedsiębiorców związanych ze stroną umowami lub potencjalnie mogących taką umowę zawrzeć, a w konsekwencji na klientów tych podmiotów, w tym również konsumentów (k. 23-38).

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2019 r. Minister dopuścił PIKE do udziału w postępowaniu (k. 39, potwierdzenia doręczenia k. 40-41).

Pismem z dnia 31 października 2019 r. Minister zawiadomił stronę i uczestnika o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w sprawie, jednocześnie wzywając SAWP do uzupełnienia informacji o zawartych umowach na polach eksploatacji najem i użyczenie z uwzględnieniem umów o reprezentacji zawartych z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania (k. 48, potwierdzenia doręczenia k. 49-50).

W odpowiedzi z 14 listopada 2019 r. SAWP wyjaśniło, że informacje o umowach zawartych z użytkownikami przekazane na potrzeby przedmiotowego postępowania nie obejmują umów o reprezentacji zawartych z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania, gdyż zgodnie z wezwaniem organu dotyczą „umów z użytkownikami”, a więc umów z użytkownikami zawartych bezpośrednio, a nie poprzez zagraniczne organizacje. Jednocześnie SAWP podniosło, że stosowne informacje o umowach z zagranicznymi organizacjami znane są organowi z urzędu (zawarte są w corocznych sprawozdaniach SAWP z działalności, przekazywanych MKDNiS jako organowi nadzoru oraz publikowane na stronach internetowych SAWP, zgodnie z art. 91 ust. 6 UZZ, k. 58-59).

Po kolejnym wezwaniu strony i uczestnika do zapoznania się z aktami sprawy przed wydaniem decyzji w sprawie (k. 61-67) PIKE przedstawiło swoje stanowisko w piśmie z 10 grudnia 2019 r. (k. 68-74), wnosząc o cofnięcie zezwolenia SAWP na zbiorowe zarządzanie w zakresie 6 pól eksploatacji: nadawanie, reemitowanie, publiczne odtwarzanie, najem, użyczenie oraz publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym. W ocenie PIKE SAWP nie wykazało, że wykonuje w tym zakresie zbiorowe zarządzanie, w szczególności zaś nie wykazało, że zawiera „jakikolwiek umowy z uprawnionymi i użytkownikami”. PIKE wniosła ponadto o zobowiązanie SAWP do przedstawienia umów z użytkownikami na polach eksploatacji publiczne odtwarzanie, nadawanie, reemitowanie, zwielokrotnianie oraz publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, wraz ze wskazaniem wysokości przychodów z poszczególnych umów z użytkownikami w roku 2018, jak również zawartych przez SAWP umów z uprawnionymi na wszystkich polach eksploatacji objętych zezwoleniem na zbiorowe zarządzanie. PIKE wniosła też o zobowiązanie SAWP do przedstawienia umów o reprezentacji zawartych z innymi ozz, na podstawie których zawierane są umowy z użytkownikami oraz „zakomunikowanie” przez organ uczestnikom postępowania „znanego mu z urzędu (ew. notoryjnie) zakresu pojęcia utworów audiowizualnych” oraz faktu braku eksploatacji repertuaru SAWP na polach nadawanie, reemitowanie i odtwarzanie z uwagi na eksploatację na tych polach wyłącznie utworów audiowizualnych, względnie zasięgnięcie opinii biegłego na te okoliczności. PIKE wskazuje bowiem, że UPAPP nie definiuje pojęcia „utwór audiowizualny”, a wiążą się z tym istotne konsekwencje dla możliwości uznania, że repertuar zarządzany przez SAWP w ogóle może być eksploatowany na ww. polach (k. 68-68v).

W ocenie PIKE w przedmiotowym postępowaniu zastosowanie znajduje także art. 7 ust. 1 UZZ, który określa warunki „które każde stowarzyszenie musi spełnić, aby możliwe było udzielenie mu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie”, w szczególności wykazała potrzebę zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji oraz dawać rękojmię należytego wykonywania zbiorowego zarządzania. Te przesłanki powinny być zatem brane pod uwagę przez organ także przy rozstrzyganiu przedmiotowej sprawy (k. 69v).

PIKE podniosła, że SAWP w przedmiotowym postępowaniu sama przyznała, że nie ma zawartych umów z użytkownikami na polach najem i użyczenie, a także na polu wyświetlanie, na którym wciąż prowadzi jedynie procesy sądowe. Wskazała ponadto na rozbieżności w danych przekazywanych przez SAWP – liczba umów zawartych z użytkownikami na polach eksploatacji nadawanie i reemitowanie zadeklarowana w niniejszym postępowaniu różni się

od liczby podanej w sprawozdaniu z działalności za rok 2018 (odpowiednio 234 do 156 i 43 do 30, k. 70v), zaś zawarte umowy na reemisję nie obejmują największych na polskich rynku reemitentów. W ocenie PIKE „niewielka” liczba umów zawartych na pozostałych polach (10-12) także uzasadnia cofnięcie SAWP zezwolenia w tym zakresie (k. 71).

PIKE wskazała także, że argumentacja SAWP za utrzymaniem zezwolenia na zbiorowe zarządzanie na omawianych polach eksploatacji jest oparta na analizie przepisów prawa, które przyznają artystom wykonawcom określone uprawnienia, ale argumentacja ta pomija praktyczny wymiar tych przepisów. PIKE wskazuje, że zgodnie z art. 87 UPAPP, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, zawarcie przez artystę wykonawcę z producentem utworu audiowizualnego umowy o współudział w realizacji tego utworu przenosi na producenta prawa do rozporządzania i korzystania z wykonania w ramach tego utworu audiowizualnego na wszystkich znanych w chwili zawarcia umowy polach eksploatacji – *„oznacza to, że co do zasady, to na producenta przechodzą prawa artysty wykonawcy i wystarczające do uzyskania zgody na eksploatację artystycznych wykonań w utworze audiowizualnym jest zezwolenie jego producenta udzielane poprzez organizację zbiorowego zarządzania reprezentującą producentów”*, zaś SAWP nie jest taką organizacją. W praktyce, w ocenie PIKE, nie ma zatem potrzeby istnienia zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców na polach eksploatacji nadawanie, reemitowanie i publiczne odtwarzanie, gdyż na tych polach nie dochodzi do eksploatacji artystycznych wykonań, ale utworów audiowizualnych. Ponadto, w ocenie PIKE, w przedmiotowym postępowaniu organ powinien zasięgnąć opinii biegłego w celu *„ustalenia zakresu pojęcia utworu audiowizualny”*, z uwagi na brak definicji legalnej oraz *„daleko idące konsekwencje dla statusu utworów i artystycznych wykonań, jeżeli są wykorzystane w utworach audiowizualnych”*. W ocenie PIKE aby ustalić *„rzeczywisty stan faktyczny sprawy”*, w szczególności w zakresie potrzeby zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi na polach eksploatacji nadawanie, reemitowanie i publiczne odtwarzanie, należy bowiem określić, czy w praktyce dochodzi do eksploatacji artystycznych wykonań na tych polach. Jeżeli bowiem całość nadawanych, reemitowanych i publicznie odtwarzanych programów stanowią utwory audiowizualne, to wówczas artystom wykonawcom mogłyby nie przysługiwać roszczenia zakazowe względem użytkownika, a ewentualnie jedynie uprawnienie do wynagrodzenia. W takim przypadku *„dla korzystania z takich przedmiotów własności intelektualnej w utworze audiowizualnym konieczne byłoby zezwolenie jedynie producentów utworów audiowizualnych, składających się na program”*. Wystarczające zatem byłoby prowadzenie zbiorowego zarządzania przez organizację reprezentującą producentów utworów audiowizualnych, a zezwolenie SAWP powinno zostać ograniczone do pobierania wynagrodzenia, na tych polach gdzie przysługuje ono artystom wykonawcom. W ocenie PIKE alternatywą dla powołania biegłego mogłoby być uznanie przywołanych powyżej okoliczności za fakt powszechnie znany lub fakt znany organowi z urzędu, który nie wymaga dowodu, ale wówczas, zgodnie z art. 77 § 4 Kpa, fakt taki powinien być zakomunikowany stronie (k. 70v-73). Odnosnie ew. potrzeby zmiany zezwolenia w zakresie jego dostosowania do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 UPAPP PIKE przedstawiła stanowisko tożsame z SAWP, iż zmiany nie są konieczne (k. 73-73v).

Na żądanie organu (k. 75), SAWP w piśmie z 17 lutego 2020 r. (k. 80-97) uzupełnił swoje dotychczasowe wyjaśnienia wskazując, że zawarte przez niego umowy z nadawcami telewizyjnymi obejmują także pole eksploatacji utrwalanie i takich umów zawarł 21 (k. 82). W zakresie publicznego odtwarzania 4291 umów zawarł samodzielnie, a 10019 poprzez ZPAV, działający na podstawie stosownego upoważnienia, tj. umowy o reprezentacji między tymi organizacjami z 14 sierpnia 2014 r. (k. 83). Wyjaśnił też, że różnice w liczbach umów z użytkownikami zawartych w corocznych sprawozdaniach z działalności SAWP oraz zawartych w dotychczasowych wyjaśnieniach SAWP w niniejszej sprawie wynikają z tego, że sprawozdania obejmują wyłącznie umowy wciąż realizowane na koniec roku sprawozdawczego, zaś wyjaśnienia związane z zakresem dotychczas prowadzonej działalności obejmują też umowy już rozwiązane, ale w odniesieniu do których zainkasowane wynagrodzenia podlegają jeszcze podziałowi (repartycji) na rzecz uprawnionych (k. 83-84). W pozostałej części swego pisma SAWP ocenił żądania i twierdzenia PIKE w przedmiotowej

sprawie jako próbę osłabienia zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców, co doprowadzi do dalszego pogorszenia sytuacji artystów wykonawców, których prawa wciąż są szeroko eksploatowane bez uiszczania należnych z tego tytułu wynagrodzeń. SAWP wskazał ponadto na potrzebę posiadania zezwolenia jednocześnie na wielu polach eksploatacji z uwagi na częste trudności z precyzyjnym określeniem sposobu eksploatowania utworów przez konkretnego użytkownika (k. 89).

W piśmie z 21 lipca 2020 r. (k. 112-126) PIKE podtrzymało swoje stanowisko w sprawie, jednocześnie podejmując polemikę z twierdzeniami SAWP odnośnie zarzucanej jej przez SAWP roli w przedmiotowym postępowaniu.

W okresie 7.12.2020-5.02.2021 akta sprawy znajdowały się w Sądzie Okręgowym w Poznaniu, przekazane na żądanie tego sądu w związku z rozpatrywaną sprawą cywilną (k. 127-133).

Pismem organu z 12 kwietnia 2021 r., zgodnie z art. 10 § 1 KPA, uczestnicy postępowania zostali zawiadomieni o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w sprawie (k. 134-137). W piśmie z 26 kwietnia 2021 r. PIKE podtrzymała swoje stanowisko w sprawie (k. 141-142). Podobnie SAWP w piśmie z 6 maja 2021 r., w którym jednocześnie kontynuuje polemikę ze stanowiskiem PIKE odnośnie m. in. zasadności udostępnienia w przedmiotowym postępowaniu wszystkich umów zawartych z uprawnionymi i użytkownikami, wykładni pojęcia „utwór audiowizualny” oraz potrzeby dalszego wykonywania przez SAWP zbiorowego zarządu w zakresie aktualnie posiadanego zezwolenia (k. 146-154).

W polemicznym piśmie z 14 czerwca 2021 r. (k. 156-172, zał. k. 173-193) PIKE podtrzymała swoje stanowisko w sprawie, w tym swoje dotychczasowe wnioski dowodowe. Ponownie podniosła m. in., że w jej ocenie na polach nadawanie i reemitowanie dochodzi do eksploatacji utworów audiowizualnych, a nie artystycznych wykonań. Ponownie podkreśliła też, że art. 70 UPAPP nie obejmuje reemisji (przywołując m. in. obszerną dyskusję podczas posiedzenia sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu w 2007 r. w związku z pracami legislacyjnymi nad nowelizacją omawianego przepisu – k. 159-160, k. 174-192), a więc artystom wykonawcom nie przysługuje prawo do dodatkowego wynagrodzenia z tytułu eksploatacji utworu audiowizualnego na tym polu, a więc także w tym zakresie zezwolenie SAWP powinno być cofnięte.

W polemicznym piśmie z 28 września 2021 r. (k. 195-221) SAWP także podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. Wskazał m. in., że w pojęciu „wykonywania zbiorowego zarządzania” mieści się także dochodzenie roszczeń na drodze sądowej, jeżeli dany użytkownik odmawia zawarcia umowy na eksploatację repertuaru SAWP. Oceniał, że gdy chodzi o reemisję jest organizacją, która jest „najbardziej aktywna” na tym polu (k. 197). Wskazał też, że treść art. 87 UPAPP nie pozbawia praw artystów wykonawców, których wykonania zostały włączone do utworu audiowizualnego i eksploatacja takiego utworu wiąże się także z eksploatacją artystycznych wykonań (k. 205-215).

Minister ustalił, co następuje.

Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP z siedzibą w Warszawie jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi, która na podstawie zezwolenia udzielonego decyzją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 1 lutego 1995 r. nr DP.041/Z/3/95, zmienioną decyzjami Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 marca 1998 r. (bez sygn.), Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 października 2001 r. DP.WPA.024/153/01/ik, Ministra Kultury z dnia 13 marca 2003 r. nr DP.WPA.024/498/02/mp oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 lipca 2010 r., sygn. DP-WA.MZ-024/8/10, DP/1389/10/MZ (t. j. zezwolenia: M. P. z 2010 r. Nr 71, poz. 907, aktualny dla SAWP na dzień wydania decyzji) zarządza prawami pokrewnymi do

artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych na następujących polach eksploatacji:

- 1) utrwalanie,
- 2) zwielokrotnianie określoną techniką egzemplarzy artystycznych wykonań, w tym zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
- 3) wprowadzenie do obrotu,
- 4) najem oraz użyczenie,
- 5) odtwarzanie,
- 6) nadawanie,
- 7) reemitowanie,
- 8) publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym,
- 9) wyświetlanie.

Minister ma wiedzę z urzędu, że SAWP dokonuje podziału i wypłaty na rzecz uprawnionych artystów wykonawców części opłat, o których mowa w art. 20 UPAPP, jako „organizacja reprezentująca podmioty uprawnione” w rozumieniu ww. rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów. Informacja ta jest zawarta w dostępnych na stronie internetowej tej organizacji, zgodnie z art. 91 ust. 6 UZZ, corocznych sprawozdaniach z działalności, należy zatem uznać ją za powszechnie znaną, w szczególności zaś znaną uczestnikom niniejszego postępowania.

W toku postępowania Minister ustalił, że SAWP podjął wykonywanie zbiorowego zarządu w odniesieniu do artystycznych wykonań określonych w zezwoleniu na zbiorowe zarządzanie (oprócz pól najem i użyczenie), na co wskazuje zadeklarowana przez SAWP liczba umów z użytkownikami zawarta na poszczególnych polach eksploatacji, jak niżej:

- 1) utrwalanie – 212 (we wszystkich umowach z nadawcami radiowymi, k. 20),
- 2) zwielokrotnianie – 12 (k. 10),
- 3) wprowadzanie do obrotu – 12 (k. 20),
- 4) najem oraz użyczenie – 0,
- 5) publiczne odtwarzanie – 14310 dotychczas zawartych (samodzielnie lub poprzez ZPAV na podstawie stosownego upoważnienia, k. 10),
- 6) nadawanie – 234 (k. 10),
- 7) reemitowanie – 43 (z 70 innymi prowadzi negocjacje, z kilkoma największymi procesy sądowe, k. 10),
- 8) publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym – 10 (oraz prowadzi proces sądowy z jednym z największych użytkowników na polskim rynku, k. 10).
- 9) wyświetlanie – 0 (ale prowadzi procesy sądowe przeciwko największym na polskim rynku użytkownikom, k. 21).

Mając na uwadze ustalony stan faktyczny sprawy Minister zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 137 ust. 1 UZZ w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązany był z urzędu wszcząć postępowania administracyjne w celu:

- 1) cofnięcia zezwoleń organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w zakresie, w jakim w toku dotychczasowej działalności na danym polu eksploatacji nie podjęły one zbiorowego zarządzania lub wykonywały je „w niewielkiej skali”, jak również jeżeli w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji;

- 2) zmiany zezwoleń w zakresie, w jakim konieczne jest ich dostosowanie do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 UPAPP.

Przepis powyższy stanowi podstawę prawną dla Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do dokonania przeglądu wszystkich aktualnie obowiązujących zezwoleń na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi udzielonych organizacjom zbiorowego zarządzania.

W związku z powyższym, pismem z dnia 22 listopada 2018 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zawiadomił SAWP o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w przedmiocie zmiany lub ewentualnie cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie (k. 1-2). Postępowanie to zostało zatem wszczęte w terminie, o którym mowa w art. 137 ust. 1 UZZ, tj. w ciągu 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Ustawa weszła w życie w dniu 19 lipca 2018 r.

Zgodnie z ww. przepisem w wyniku postępowania przeglądowego Minister może cofnąć zezwolenie na zbiorowe zarządzanie lub też dokonać jego zmiany. Cofnięcie zezwolenia może nastąpić w zakresie, w jakim:

- 1) w toku dotychczasowej działalności organizacja zbiorowego zarządzania na danym polu eksploatacji nie podjęła zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi lub wykonywała zbiorowe zarządzanie na danym polu eksploatacji w niewielkiej skali;
- 2) w odniesieniu do określonego rodzaju utworów lub przedmiotów praw pokrewnych nie istnieje potrzeba zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi na danym polu eksploatacji.

Gdy chodzi o pola eksploatacji „utrwalanie” i „zwielokrotnianie” Minister ma wiedzę z urzędu, że SAWP dokonuje podziału i wypłaty na rzecz uprawnionych artystów wykonawców części opłat, o których mowa w art. 20 UPAPP, jako „organizacja reprezentująca podmioty uprawnione” w rozumieniu ww. rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie określenia kategorii urzędzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urzędzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów. Informacja ta jest zawarta w dostępnych na stronie internetowej tej organizacji, zgodnie z art. 91 ust. 6 UZZ, corocznych sprawozdaniach z działalności, należy zatem uznać ją za powszechnie znaną, w szczególności zaś znaną uczestnikom niniejszego postępowania. Opłaty te są kompensatą strat ponoszonych przez podmioty uprawnione wskutek korzystania z artystycznych wykonań w ramach dozwolonego użytku osobistego, przede wszystkim poprzez ich utrwalanie i/lub zwielokrotnianie. Na omawianych polach eksploatacji „utrwalanie” i „zwielokrotnianie” SAWP ma ponadto zawartą istotną liczbę umów z użytkownikami (212 na polu utrwalanie i 12 na polu zwielokrotnianie), zatem niewątpliwie podjął wykonywanie zbiorowego zarządzania w tym zakresie.

Na polu eksploatacji „wprowadzanie do obrotu” SAWP ma zawartych 12 umów i są to te same umowy, które dotyczą też pola „zwielokrotnianie”. W ocenie SAWP „osobno pola te nie miałyby gospodarczej racji bytu z punktu widzenia podmiotów, na rzecz których udzielana jest licencja” (k. 20). Zważywszy, że to pole eksploatacji nie ma tak „masowego” charakteru jak pola z zakresu rozpowszechniania (publiczne odtwarzanie, nadawanie, reemitowanie itd.), uznać należy, że SAWP podjął wykonywanie zbiorowego zarządzania w tym zakresie.

Na polach eksploatacji z zakresu rozpowszechniania – „odtworzenie”, „nadawanie”, „reemitowanie” SAWP zdołał zawrzeć istotną liczbę umów – kilkadziesiąt na polu „reemitowanie”, ponad 200 na polu „nadawanie” i ponad 14 tys. na polu „odtworzenie”. Na polu „publiczne udostępnianie artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym” zdołał zawrzeć 10 umów, ale jednocześnie prowadzi też proces sądowy z jednym z największych dostawców treści VOD na polskim rynku. Na polu „wyświetlanie” nie zdołał zawrzeć żadnej umowy, ale prowadzi szereg

procesów sądowych z największymi dostawcami tych usług na polskim rynku. Na ma zatem podstaw, aby w omawianym zakresie cofać zezwolenie aktualnie posiadane przez SAWP.

SAWP nie wykonuje aktualnie zbiorowego zarządzania jedynie na polach eksploatacji „najem” i „użyczenie”, jednakże wykazał potrzebę zachowania tych pól eksploatacji w zezwoleniu w sposób – zdaniem Ministra – przekonywujący i uzasadniający pozostawienie ich w treści zezwolenia, w szczególności zważywszy na ich zanikające praktyczne znaczenie ale też obowiązkowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania, o którym mowa w art. 70 ust. 2¹ pkt 2 UPAPP. Minister uznał zatem, że nie zachodzą podstawy do cofnięcia zezwolenia w odniesieniu do pól eksploatacji najem i użyczenie.

Dokonując powyższych ustaleń nie uwzględniono wniosków dowodowych PIKE, aby strona w ramach niniejszego postępowania w odniesieniu do pól eksploatacji „reemitowanie”, „nadawanie” i „publiczne odtwarzanie” przedstawiła dokumenty w postaci umów zawartych zarówno z uprawnionymi jak i z użytkownikami, wraz ze wskazaniem wysokości przychodów z każdej umowy zawartej z użytkownikiem. Przeprowadzenie postępowania dowodowego poprzez zastosowanie takich środków należy uznać za zbędne, biorąc pod uwagę charakter rozpatrywanej sprawy i prawne konsekwencje składania przez uczestnika postępowania nieprawdziwych oświadczeń. Uznaje się zatem za prawdziwe informacje i dane zawarte w pismach uczestników postępowania, jeżeli nie są one ze sobą sprzeczne. Warto też wskazać, że uwzględnienie ww. wniosku PIKE wymagałoby włączenia do akt sprawy kilkunastu tysięcy umów, co istotnie wpłynęłoby na czas jej rozpatrywania. Co również istotne, niektóre informacje oczekiwane przez PIKE, w szczególności dotyczące przychodów „z każdej z poszczególnych umów” jak również wynikające z konkretnych postanowień umowy z danym użytkownikiem, są objęte ochroną jako tajemnice przedsiębiorcy i jako takie nie mogłyby być udostępnione PIKE. PIKE jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorców branży telekomunikacyjnej i żądanie ww. informacji w toku niniejszego postępowania może wyczerpywać znamiona nadużywania uprawnień przysługujących organizacji społecznej w ramach postępowania administracyjnego w celu uzyskania dostępu do prawnie chronionych informacji i danych dotyczących innych przedsiębiorców, w szczególności tych, którzy prowadzą konkurencyjną działalność.

Błędne jest także stanowisko PIKE, że dokonując powyższych ustaleń organ powinien uwzględnić przesłanki udzielenia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie, określone w art. 7 UZZ. Podstawą wszczęcia niniejszego postępowania jest art. 137 ust. 1 tej ustawy, który określa również jego zakres przedmiotowy. Przepis ten nie odsyła do przesłanek, o których mowa w art. 7.

Nie uwzględniono także wniosku PIKE o powołanie biegłego w celu ustalenia zakresu pojęcia „utwór audiowizualny”, z uwagi na brak jego ustawowej definicji. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 84 § 1 Kpa organ może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii, gdy w sprawie wymagane są „wiadomości specjalne”. Wykładnia przepisów prawa materialnego nie należy do kategorii „wiadomości specjalnych”. Zgodnie z wyrokiem NSA z dnia 13.10.2020 r. I OSK 2852/18 (Legalis) w przepisie tym „chodzi zatem o przypadki, gdy do rozstrzygnięcia sprawy potrzebna jest szczególna wiedza z jakiejś dziedziny, przedmiotem opinii są okoliczności dotyczące stanu faktycznego sprawy. Biegły nie ustala faktów mających znaczenie dla sprawy, ale udziela organowi informacji specjalnych (opartych o posiadaną specjalistyczną wiedzę) dotyczących tych okoliczności faktycznych, udziela wyjaśnień koniecznych do rozstrzygnięcia sprawy. Opinia biegłego ułatwia zatem ocenę zebranego materiału dowodowego, gdy są do tego potrzebne wiadomości specjalne. Zgodność z prawem w postępowaniu przed organem administracji nie jest jednak kwestią wiedzy specjalnej w rozumieniu art. 84 § 1 KPA”. Wykładnia terminu „utwór audiowizualny”, gdyby musiała być w ogóle dokonywana na potrzeby niniejszego postępowania, jest kwestią wykładni przepisów prawa materialnego (UPAPP) i nie może być zlecona biegłemu, gdyż nie stanowi „wiedzy specjalistycznej”. W cytowanym wyżej wyroku NSA potwierdził także, że „do wyłącznej kompetencji organu uprawnionego do podjęcia decyzji należy kwalifikacja prawna stanu faktycznego”. W wyroku z 1.12.2020 r. II OSK

1571/18 (Legalis) NSA orzekł ponadto, że uczestnik postępowania, który uważa za zasadne osiągnięcie opinii biegłego na potrzeby sprawy administracyjnej „*mógł sam (na swój koszt) zlecić sporządzenie opinii biegłym (z zakresu budownictwa) i jako strona złożyć ten dowód w sprawie*”.

W związku ze stanowiskiem prezentowanym przez PIKE w ramach przedmiotowego postępowania dotyczącym znaczenia terminu „*utwór audiowizualny*” i możliwości eksploatacji w jego ramach także artystycznych wykonań organ wskazuje, że utwór audiowizualny powstaje z elementów wkładowych twórców, wykonawców i producentów (art. 69, 87 i 94 ust. 2), zatem jego prawna struktura wynika z treści umów zawartych z producentem, a dopiero w braku takich umów lub w braku w nich odpowiednich postanowień skuteczne mogą być domniemanie nabycia praw autorskich przez producenta zgodnie z art. 70 ust. 1 UPAPP lub dyspozycja nabycia praw wykonawczych przez producenta zgodnie z art. 87 UPAPP. Nie ulega natomiast wątpliwości, że posiadając całość wymaganych praw producent utworu audiowizualnego może dokonywać jego eksploatacji, z zastrzeżeniem przepisów ustawy, bez zgody pozostałych uprawnionych. W toku przedmiotowego postępowania nie powstała potrzeba zasięgnięcia opinii biegłego w celu ustalenia powyższego, wydaje się bowiem, że są to ustalenia oczywiste, wynikające z obowiązujących przepisów prawa. Nie można natomiast zakładać, jak wydaje się to czynić PIKE, że producent zawsze nabywa całość praw autorskich i pokrewnych do utworu audiowizualnego, a zatem w systemie zbiorowego zarządzania powinna funkcjonować tylko organizacja reprezentująca producentów. Przeczy temu fakt, że SAWP zdołał zawrzeć ponad 14 tys. umów z użytkownikami na eksploatację swojego repertuaru, w tym ponad 270 na nadawanie i reemisję. Gdyby twierdzenia PIKE były zasadne, użytkownicy w ogóle nie powinni zawierać umów z SAWP, ograniczając się do umów z producentami lub reprezentującymi producentów organizacjami zbiorowego zarządzania SFP i ZPAV. PIKE nie dostrzega jednak, że ani SFP ani ZAiKS w zakresie aktualnie posiadanych zezwoleń nie są uprawnione do zarządzania prawami artystów wykonawców. Należy także zauważyć, że nadawanie i reemitowanie, jak też publiczne odtwarzanie, dotyczą nie tylko utworów audiowizualnych, ale też utworów słownych i słowno-muzycznych nadawanych w radiu.

Wobec ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie Minister uznaje za zasadne dalsze funkcjonowanie zbiorowego zarządzania w zakresie praw pokrewnych do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych na wszystkich polach eksploatacji objętych zezwoleniem na zbiorowe zarządzanie posiadanym przez SAWP. Nie zachodzą też podstawy, aby zezwolenie to było cofnięte w jakimkolwiek zakresie.

Stosowanie art. 137 ust. 1 UZZ musi pozostawać w związku z art. 9 tej ustawy, zgodnie z którym zezwolenie na zbiorowe zarządzanie powinno określać wyłącznie rodzaje utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, do których prawami dana organizacja ma zarządzać oraz pola eksploatacji, na których ten zarząd będzie wykonywany. Jako jedyny fakultatywny element zezwolenia ustawa dopuszcza wskazanie „*kategorii uprawnionych*”, których prawami dana organizacja będzie zarządzać. Tym samym nie byłoby zgodne z ustawą wyodrębnianie w treści zezwolenia poszczególnych elementów składających się na zawartą w art. 3 pkt 1 ustawy definicję zbiorowego zarządzania. Dotyczy to w szczególności zgłoszonego przez PIKE żądania, aby rozróżnić w treści zezwolenia przypadki, w których SAWP ma prawo udzielać licencji oraz odrębnie przypadki, gdy w braku prawa zakazowego po stronie uprawnionych (art. 86 ust. 3 UPAPP) lub w przypadkach, o których mowa w art. 70 ust. 2¹ UPAPP, SAWP mógłby żądać od użytkownika jedynie wynagrodzenia za korzystanie z artystycznego wykonania. Zezwolenie organizacji zbiorowego zarządzania wyznacza jedynie granice zbiorowego zarządu, w ramach których następuje wykonywanie określonych uprawnień. O tym, jakie są to uprawnienia, decyduje ustawa. Zezwolenie w żaden sposób nie może tego modyfikować.

Jeżeli chodzi o zmianę zezwolenia w zakresie, w jakim konieczne jest jego dostosowanie do nazw pól eksploatacji określonych w art. 50 UPAPP Minister wskazuje, że zgodnie z ww. przepisem odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu – wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy;
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Nazwy pól eksploatacji wskazane powyżej różnią się nieznacznie od tych, które wskazane są w zezwoleniu SAWP, stąd w niniejszej decyzji następuje ich ujednoczenie i nowe uszeregowanie.

Mając na uwadze powyższe Minister orzekł jak na wstępie.

z up. Ministra
Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹

Jarosław Sellin

Pouczenie

Na podstawie art. 127 § 3 w zw. z art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego strona niezadowolona z niniejszej decyzji może zwrócić się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. Wniosek taki winien zostać złożony na adres: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa.

Na niniejszą decyzję strona może także wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie bez korzystania z prawa do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Skargę wnosi się za pośrednictwem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 3 § 2 pkt 1, art. 13 § 1 i § 2, art. 52 § 3, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2019 r., poz. 2325, z późn. zm.).

Przy wniesieniu skargi ten, kto ją wnosi, obowiązany jest do uiszczenia opłaty sądowej. Opłatę sądową uiszcza się gotówką do kasy właściwego sądu administracyjnego lub na rachunek bankowy właściwego sądu (art. 214 § 1 w związku z art. 219 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi). W niniejszej sprawie będzie to wpis stały w wysokości 200 zł (art. 230 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w związku z art. 233 tej ustawy oraz w związku z § 2 ust. 6 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 grudnia 2003 r., Dz.U. Nr 221, poz. 2193).

Przy uiszczaniu opłaty – zarówno gotówką do kasy właściwego sądu administracyjnego, jak i na rachunek bankowy tego sądu – należy wskazać tytuł wpłaty, rodzaj pisma, od którego wpis jest

¹ Na podstawie § 2 ust. 2 pkt 13 zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 marca 2022 r. w sprawie podziału czynności pomiędzy ministra, sekretarza stanu, podsekretarza stanu i dyrektora generalnego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. Urz. MKiDN poz. 13); <https://bip.mkidn.gov.pl/pages/dzienniki-urzedowe/dzienniki-urzedowe-mkidn/dziennik-urzedowy-2022.php>

uiszczany, oraz sygnaturę akt sądowych (§ 5 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi z dnia 16 grudnia 2003 r.). Sąd nie podejmie żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie zostanie uiszczona należna opłata.

Nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych strona, której przyznane zostało prawo pomocy w postępowaniu przed sądem administracyjnym (prawo pomocy) w zakresie określonym w prawomocnym postanowieniu o przyznaniu tego prawa. Prawo pomocy może być przyznane stronie na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych. Prawo pomocy może być przyznane w zakresie całkowitym lub częściowym. Szczegółowe zasady ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych oraz zasady przyznawania pomocy prawnej określone zostały w dziale V rozdziale 3 oddziale 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Otrzymują:

- 1) Strona, adres i w
- 2) pełnomocnik Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej, Kancelaria Prawna Media s.c., ul. Łąkowa 21/23, 60-119 Poznań.

2 egz. a/a.